

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1084797/8

בבית הדין הרבני האזורי נתניה

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם מייזלס, הרב אריה אוריאלי, הרב אברהם דב זרביב

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד לואסי מאיר)

נגד

הנתבע: פלונית

הנדון: פסיקה בכתובה מופרזת וקיצוז תשלומי הבעל בגין חובות האישה מן הכתובה

פסק דין

רקע

בפני בית הדין תביעת האישה לחייב את בעלה לשעבר בתשלום הכתובה אשר עומדת על סך מיליון וארבעת אלפים ש"ח.

בתאריך י' בתמוז התשע"ז (4.7.2017) כתב בית הדין:

לאור האמור בפרוטוקול מחליט בית הדין כדלהלן:

א. על באת כוח הבעל (לשעבר) להמציא לבית הדין בתוך ארבעים וחמישה יום ממתן החלטה זו סיכומים לטענתו כי הוא פטור מתשלום הכתובה.

ב. הסיכומים לא יהיו מעבר לחמישה דפי פוליו.

ג. האישה סיכמה את דבריה בפני בית הדין בעל פה, וויתרה על הגשת סיכומים בכתב.

ד. לאחר קבלת החומר יוציא בית הדין פסק דין לעניין הכתובה.

כאמור בהחלטה הבעל לשעבר הגיש סיכומים.

סיכומי הבעל

א. האישה עיכבה את תביעתה עד לאחר שהתקבל הפטר בתיק הפש"ר ולאחר ששילם הבעל מחלקו בדירה חלק מחובותיה של האישה. האישה תובעת יותר מהמגיע לה בחוק יחסי מממון.

ב. לטענת האישה הצדדים מכרו את ביתם המשותף ולאחר ניכוי המשכנתה נשאר כסף פנוי של כמיליון ש"ח שחולק בין הצדדים בשווה. אולם האישה 'שכחה' לציין שמאיתיים אלף ש"ח ממכירת הדירה נכנסו לחשבון האישה לצורך כיסוי חובות.

ג. הבעל שילם לאישה מאה אלף ש"ח מכספים שהתקבלו ממכר הבית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

- ד. החלק הנותר של הכספים שהתקבלו ממכירת הבית עדיין מעוקל עבור חובות האישה.
- ה. הבעל נשאר עם עוד מאה אלף ש"ח חוב הלוואה שאותו לקחה האישה ממר [א' ל'] לטובת כיסוי חובות העסק שלה.
- ו. הבעל שילם סכום של ארבעים וחמישה אלף ש"ח לסגירת תיק הפש"ר של האישה.
- ז. הבעל מפנה לדברי האישה בפרוטוקול הדיון שהוא לא היה שותף פעיל בעסק, וכן מציין שכשהאישה נשאלה אם היא הייתה חותמת על תצהיר הבעל שהעסק שייך רק לה והיא הייתה הבעלים היחידים של העסק, השיבה האישה: "נכון".
- ח. טענת האישה שהבעל שילם את ארבעים וחמישה אלף ש"ח לתיק הפש"ר רק כדי לשחרר את כספיו הם שקר שהרי עד היום לא שוחררו הכספים.
- ט. הבעל שילם עשרים אלף ש"ח בהסכם פשרה לשותף האישה.
- י. אף על פי שנחתם הסכם שלאחר תשלום עשרים אלף ש"ח תוגש בקשה לביטול כל ההליכים בתיק ההוצאה לפועל ולסגירתו, בפועל העיקולים קיימים עד היום.
- יא. האישה הודתה כי לקחה שמונים וארבעה אלף ארבע מאות שבעים וחמישה ש"ח הלוואה מאחיו של הבעל והטילה את החזרתם על הבעל.
- יב. האישה הבריחה ארבעים וארבע אלף ושבע מאות ש"ח אשר שילם במזומן קונה הדירה ומעולם לא נתנה לבעל את המחצית – חלקו.
- יג. האישה מכרה את העסק שלה ביולי 2012 בסך שלוש מאות ועשרים אלף ש"ח ולא הועבר כל סכום שהוא לחשבון בבנק הבינלאומי. מוכח שלבעל לא הייתה כל שליטה על חשבונות העסק.
- יד. הבעל מראה העברות כספים מחשבון המשותף לחשבון העסק.
- טו. האישה עזבה את הבית, לאחר שהודיעה שברצונה להתגרש. הבעל מראה חילופי גרסאות "הבעל נטש את הבית לפני שנה וחצי" לעומת מה שאמרה האישה בבית משפט "הצדדים נפרדו".
- טז. האישה הודתה כי התחילה לחפש דירה קודם הפרידה.
- יז. שלושה חודשים לפני תום תקופת השכירות מתברר שהאישה הודיעה לבעל הדירה שהצדדים לא ימשיכו לשכור את הדירה.
- יח. האישה סירבה לקיים יחסי אישות.
- יט. האישה עברה על דת.
- כ. תביעת האישה לשלום בית ביוני 2016 כשנה לאחר פתיחת תיק יישוב הסכסוך כאשר כבר במאי 2015 כתבה האישה לבית המשפט "אנחנו בהליכי גירושין".
- כא. האישה לא עשתה שום דבר למען שלום הבית שאותו היא תבעה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כאמור האישה וויתרה על סיכומים.

דיון

בפרוטוקול הדיון מתאריך מיום כ"ז בסיון התשע"ז (21/06/2017) אמרה האישה:

האישה: יש הסדרים שהוגשו בביהמ"ש בכפר סבא. הם נמצאים אצלכם. אני הגעתי היום במטרה מאוד ברורה, אולי זה יקצר את ההליך. לעשות לעצמי סגירת מעגל קטנה, ולהודיע לבית הדין ול[פלוגי] ולעורכת דין שאני לא מתכוונת לנהל מלחמה על הדברים האלה. זה הוביל אותי לשנתיים של בור שחור שהשפיע עליי ועל הילדים. לפני חודש התחלתי לעבור תהליך עם עצמי כתוצאה מהחלטה שהייתה פה בבית הדין ולמרות שהתגרשנו לפני חצי שנה, רק לפני חודש התחלתי לעכל את הדברים ואני לא מוכנה להקדיש לזה עוד דקה אחת מהאושר שלי ושל הילדים שלי. מה שהגשתי בחודש פברואר זה האמת שלי, אם היא תביא לצדק אני אשמח...

ב"כ הבעל: לא הבנתי את ההצהרה. את מוותרת על התביעה?

האישה: אני מוותרת על המלחמה.

בית הדין: את מוותרת על המלחמה, על כל ההתכתשות, זה אומר שבית הדין ייתן החלטתו בעניין הכתובה בלי לנהל חקירות, על פי החומר שבתיק?

האישה: על פי החומר שבתיק. אני לא מתכוונת מעבר למה שהגשתי להגיש עוד. מבחינתי שבית הדין ייתן החלטה.

כאמור בפרוטוקול מדובר בכתובה על סך מיליון וארבעת אלפים ש"ח וכבר בתחילת הדיון על הכתובה בית הדין קיבל את הסכמת הצדדים לפסוק את סכום הכתובה על פי שיקול דעתו.

בפרוטוקול הדיון מתאריך כ"א בכסלו התשע"ז (21.12.2016) שורה 60:

בית הדין: אני כבר מבקש מהצדדים שיתחייבו בפני בית הדין לפרוטוקול, שהם נותנים לבית הדין שיקול דעת רחב במידה ובית הדין יחליט שמגיע לה כתובה, שבית הדין יוכל לקבוע איזה סכום מגיע לה. אתם מסכימים שבמידה ובית הדין יחליט שאתה חייב בכתובה, כל עוד אין לך הוכחות שאתה פטור, אתה חייב בכתובה. במידה ובית הדין יוציא החלטה שהבעל חייב בכתובה, מה הסכום שהבעל יחויב, הצדדים מסכימים שבית הדין יקבע?

הבעל: מסכים.

האישה: מסכימה.

ואף שבדיון הבא חזר בו הבעל, בעצת באת כוחו, מהסכמתו – ראה פרוטוקול מתאריך ה' בטבת תשע"ז (3.1.2017) שורה 230. אף על פי שבית הדין הסביר לבאת כוח הבעל שהסכמה זו – טובת הבעל, בכל אופן בצעד מתמיה התעקשה בא כוח הבעל לחזור מהסכמה. מכל מקום בית הדין סבור שאין צריך כלל את הסכמת הבעל לדבר שהרי האישה מחלה מלתבוע את כל סכום הכתובה ומחילה אינה צריכה קניין, ועוד שמדובר בסכום כתובה מופרז (בתקופה שבה התחייב הבעל בכתובה היה אפשר לרכוש כארבע דירות בסכום זה) וגם ללא הסכמת האישה לא היה בית הדין מחייב את כל סכום הכתובה אלא על פי שיקול דעתו בנסיבות התיק, כפי שכבר נכתב בפסקי דין המופיעים בספרי שורת דין (כרך ו וכרך יא).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין חזר על הדברים בדיון ביום כ"ז בסיוון התשע"ז (21.6.2017) – ראה בפרוטוקול (שורה 84):

בית הדין: אם הגברת מוכנה לוותר על תביעת הכתובה אז מתייתר הדיון. אם הגברת רוצה ודורשת את המגיע לה מכתובתה, כמובן לפי שיקול דעת רחב של בית הדין.

החלטה

לאחר שמיעת טענות הצדדים ושיקול דעת רחב, בית הדין מחייב את הבעל לשלם לאישה שלושים וחמישה אלף ש"ח עבור חוב הכתובה כולל חוב רפואת השיניים כפי שנפסק בהחלטה מיום ג' בניסן התשע"ז (30.3.2017).

נימוקים

בית הדין אמר כמה פעמים בעת הדיון שחובת הבעל להוכיח שהוא פטור מלשלם את הכתובה:

למשל, בפרוטוקול הדיון מיום כ"ז בסיוון התשע"ז (21.6.2017) שורה 8:

בית הדין: נכון, ברגע שהבעל מגיש תביעת גירושין הבעל אוטומטית חייב בכתובה. זו ההלכה. הוא טוען שהוא פטור מסיבות כאלה ואחרות. כל עוד הוא לא הוכיח, הוא בחזקת חיוב. למרות שהאישה היא תובעת, מאחר שחיוב הכתובה מוטל על הבעל עליו להוכיח את פטורו מכתובה.

ואכן עיקר הטענות שהבעל העלה בדיונים היו שהוא כבר שילם כסף רב עבור חובות אשתו ו"אין כפל מבצעים".

הבעל ציין לפחות בשני מקומות שהאישה מודה שהעסק שייך רק לה, כך בשורה 271 לפרוטוקול:

שאלה: (מקריאה) "הרעיון של העסק הנדון, דרך הקמתו, הפעלתו וניהולו היו של הנתבעת 1 בלבד", שכאן זאת האישה. (ממשיכה להקריא) "מעולם לא הייתי שותף בעסק, לא בחשבון הבנק, לא במע"מ, לא בביטוח לאומי, לא בפעילות השוטפת. התשלום לעובדים היה מחשבון בנק של העסק שהאישה הייתה הבעלים היחיד בו. כל התביעות של ספקים וגופים הנוגעים לעסק הם נגד הנתבעת 1 בלבד". זה תצהיר עדות ראשית [פלוגי] כותב בתביעה שהשותף שלך תבע אתכם. את מכירה את התצהיר הזה, את חותמת על תצהיר זהה.

תשובה: נכון.

אולם האישה טוענת שפירות העסק היו אמורים להתחלק ביניהם.

למעשה נוסף להודאת האישה שהעסק שייך רק לה גם הרישום ברשויות הוא ראייה על הבעלות של העסק כפי שכתב השולחן ערוך (חושן משפט סימן ס סעיף יב).

לאחר שמיעת הצדדים בית הדין מקבל את טענת הבעל שהוא שילם חובות בסכום של מאות אלפי שקלים עבור חובות האישה.

במקרה דנן וודאי הבעל שילם את חובות אשתו שלא כדי לקבל את התשלום בהזרה, ולכן לכאורה היה מקום לומר שהבעל נתן לאשתו מתנה ואין קשר בין החובות לתביעת הכתובה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אולם לאחר העיון בטענות הבעל, הבעל טוען שתביעת האישה הוגשה רק לאחר קבלת ההפטר בתיק הפש"ר ורק לאחר שהבעל שילם וסייע לאישה לסגור את התיק, אז לפתע צצה תביעת מזונות, רפואת שיניים וכתובה, ואילו היה יודע הבעל שתהא מוגשת נגדו תביעת כתובה וכדו' לא היה משלם את חובות האישה.

וכך אמרה באת כוח הבעל בדיון שהתקיים בתאריך ה' בטבת תשע"ז (3.1.2017) – ראה בפרוטוקול (שורה 183):

מעבר לאותם 160,000 שקל שנתן הבעל יותר ממה שמגיע לה על פי חוק, גם 361,000 שמעוקלים לטובת חובות של נושים, אלה כספים שהוא לקח עבודה.

אם היא הייתה תמת לב ואומרת "אני לא סיימתי את התביעות שלי מהבעל", הוא לא היה לוקח על עצמו. יש חובות לשניהם. הוא לקח את החשבונות עליו: גם ה־361,000 – מחצית שייכים לאישה אבל הוא לקח על עצמו, וגם 160,000 שפירטתי קודם שהוא שילם לה.

אז על מה היא תקבל כתובה?

בית הדין מקבל את טענת הבעל שהוא לא היה משלם מחלקו חוב של האישה בידיעה שלאחר התשלום האישה תתבע אותו תביעת כתובה. טענה זו הגיונית, אצל הרבה זוגות המתגרשים מצוי שכדי לסגור את התיק ולצאת לדרך חדשה, צד אחד מוכן לשלם יותר ובלבד שההליכים הסתיימו.

ומצינו בדברי הרמ"א (חושן משפט הלכות מקח וממכר סימן רז סעיף ד) שבאומדנא דמוכח מתבטל המקח במכר, ובמתנה – באומדנא כל שהיא מתבטל המקח.

אבל המוכר סתם, אף על פי שהיה בלבו שמפני כך וכך הוא מוכר, ואף על פי שנראים הדברים שלא מכר אלא לעשות כך וכך, ולא נעשה, אינו חוזר, שהרי לא פירש, ודברים שבלב אינם דברים. ואף על פי שקודם מכירה אמר שהוא מוכר על דעת לעשות כך וכך, כיון דבשעת המכירה לא אמר, אינו חוזר. הגה: מיהו אי איכא אומדנא דמוכח, נתבטל המקח (תוספות והרא"ש כלל פה). ויש אומרים דבמתנה דברים שבלב הויין דברים (הגהות אלפסי פרק אלמנה ניזונית).

הגר"א במקום (ס"ק יג) מביא כמה מקורות לדבר שבמכר מהני אומדנא דמוכח:

מיהו כו' – כמו בשכיב מרע שכתב כל נכסיו ומי ששמע שמת בנו כו' – בבא בתרא קמו, ב ומברחת בכתובות עט, א ואפילו לא אמרה מידי כמ"ש בבבא בתרא קנא, א ועיין תוספות בקדושין שם ובכתובות צז, א.

ובמתנה שכתב הרמ"א שדברים שבלב הויין דברים, ביאר הנתיבות (ס"ק ט) בשם הסמ"ע:

דבמתנה דברים שבלב. הטעם, דדוקא במכר דקיבל מעות מסתמא גמר ומקנה אם לא שפירש. מה שאין כן במתנה אומדן דעת כל דהוא מבטל. סמ"ע (ס"ק ז).

ועיין פתחי תשובה (חושן משפט סימן טו ס"ק ט) שבאומדנא דמוכח אפילו מוציאים ממון.

למעשה, בית הדין סבור שבנסיבות התיק בכללותו, דהיינו: הרכוש שנשאר בידי הצדדים, הסיבה שבגינה נגרמו הפסדים רבים אשר הכניסו את התא הזוגי למערבולת, והחובות שאותם שילם הבעל לטובת האישה, ישלם הבעל לאישה כאמור שלושים וחמישה אלף ש"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סכום זה כולל את כל החיובים שחייב בית הדין את הבעל בפסקי דין קודמים המתייחסים לחיובי הבעל ברפואת האישה.

הרב אברהם דב זרביב

מצטרפים למסקנות.

הרב אריה אוריאל

הרב אברהם מייזלס

לאור האמור פוסק בית הדין כדלהלן:

א. על הבעל לשלם לאישה שלושים וחמישה אלף ש"ח כנגד הכתובה ושאר החיובים.

ב. על הבעל לפרוע את הסכום הנ"ל בחמישה תשלומים חודשיים שווים.

הרב אברהם דב זרביב

הרב אריה אוריאל

הרב אברהם מייזלס